

Poštnina plačana v gotovini.

ANGELČEK

SLOVENSKI MLADINI

Letnik 36

1927/28

9

Vsebinska k 9. številki: Marija Kmetova: Potica. — J. F. Bogomil: Deset vprašanj. — Mirko Kunčič: Maj je v deželi. (Pesem.) — Mirko Kunčič: Rajanje. (Pesem.) — Fr. Ločniškar: Naš bratec. (Pesem.) — Franc Kovač: Koroški šolarji. — † Leopod Turšič: Junak ob morju. (Pesem.) — Črniški: Dragi Marijini otroci! — Uganke, skrivalice in drugo. — Rešitve 8. številke.

Razpis nagrade.

Kot nagrado za rešitev vseh zagonek v Angelčku št. 9 razpisujemo: primerno mladinsko knjigo, kot si jo rešilec sam izbere, ali vezan Vrtec in Angelček 1922 ali vezan Vrtec in Angelček 1925/26 ali molitvenik »Pri Jezusu« (z zlato obrezo). Nagrado pa more dobiti le en rešilec, ki ga določi žreb.

Viktor Steska: **Sprehod po Ljubljani.** (Kažipot našim šolarjem - izletnikom.) V Ljubljani, 1928. Založila uprava »Vrtca«, Strani 20. Kmalu bo prišel čas, ko bomo v Ljubljani srečavali dolge vrste šolarjev - izletnikov pod varstvom skrbnega učiteljstva. Tem mladim izletnikom želi »Sprehod po Ljubljani« biti kažipot, da Ljubljanec ne vidi le po zunanje, ampak pogledajo tudi v zgodovino našega mesta in njegovih znamenitosti. Pa kažipot po Ljubljani naj bi bil tudi učencu, ki dan za dnem hodi po ljubljanskih ulicah, pa »ne vidi nič, ne siši nič.« Celo odrasli Ljubljančani bodo ob knjižici radi napravili sprehod po Ljubljani. Knjižica se dobi pri upravi »Vrtca«, Sv. Petra cesta 80, po knjigarnah in v prodajalni KTD (Ničman). — Posamezni izvodi po 5 Din.

Urednik in izdajatelj: Jožef Volc, stolni kanonik v Ljubljani, Pred škofijo št. 8.

Rokopisi in rešitve naj se pošiljajo na »Uredništvo Vrtca in Angelčka« v Ljubljani, Pred škofijo št. 8.

Naročnino sprejema »Uprava Vrtca in Angelčka« (dr. Jožef Demšar) v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 80. Čekovni račun uprave št. 10.470.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.

Zagonetke v »Angelčku« štey. 8 so prav rešili: Ornik Fanika, Kunplez Terezika in Anica, Bračko Veronika in Marica, Bombek Anica v St. Petru pri Mar.; Nada in Vikica Durjava in Lojzka, Celje; Rafi Kos, St. Peter v Sav. d.; Marija Suster, Zoška Marovt, Marija Terglov, Angela Lorber, Fanika Skof, Anica Orte, Polzela; Vinko Beličič in Viljem Jereb v Nov. mestu; Peternel Lizika, Alojzija in Cezej Anica v Celju; Ružena, Ljubček, Sandi, Cvetko, Boris in Dušan Uderman v Novem mestu; Mara Repetova, Ida Burjava, Jelčka Tomšetova, Marija Dežmanova na Bledu; Anica Božnar, Minka Gogala, Vera Jug, Pepca Lampret v Ljubljani; Franc in Ivan Bernik v Bukovšici; Cerenjak Marija, Trnovlje pri Celju; Marija Stante, Zgor. Hudinje pri Celju; Ferdin Janko in Bradeška Filip v Sk. Loki; Ant. Hočevar, Praproče-Grosuplje; Viktor Stare, Šubič Stojan, Jožko Osana, Ziva Kraigher, Vogrič Stanislav, Puhar Ivo, Campa Ivan — v Ljubljani; Bogdan Dolenc v Mariboru; Slavica Jurše, Sonja Ermenec, Krivec Marija, Jerič, Delakorda, Likovnik, Novak, Kovič Cilka, Rzenšek Pavla, Skale Mar., Goršek Amalija, Skander Ana, Gabrovce Milka, Golob Olga, Florič Ana, Mihelčič Marija, Sikošek, Frece, Zagožen, Floric v Celju; Zorko Andrej, Loka; Minka Kovač, Domžale; Savnik Velena, Kranj; Slavko Jug, Studenci pri Marib.; Mici Pustišek, Kozje; Melita Geršak in Terezika Petek, Ptuj; Masterl Marjan, Sk. Loka; Lesič Erna, Dolga vas pri Koč.; Mlakar Minka, Sp. Domžale; Lampič Stanko, Črnuče; Polajnar Metod in Alojzij, Bogdan Osodnik, Jakš Mirko, Kozelj Cvetka, Košir Milka, Ipavec Jerica, Buk Čita in Silva, Murn Ani, Sali Mimi, Turk Ani, Vukšinič Cvetka, Globelnik Milka, Petek Ani, Majer Jožica, Mirtič Milka, Saje Lojzka, Pavla Brajer, Retelj Pavla, Košek Mar., Klinar Ivanka — vse učence V. razr. dekl. osn. šole v Novem mestu; Vojko Arko, St. Vid-Vižmarje; Franc in Ivan Vesenjaka, Moškanjci; Lobnik Ant., Razvanje pri Marib.; Blaznik Stanka, Hafner Marica, Kalan Katka, Vera Seliškar, Sušteršič Jelka, Sušteršič Mar., Demšar Marija, Kuhar Lenčka, Nastran Stefka, Oblak Martina, Levstek Milena, Poljanec Tončka, Jenko Pavla, Čnilee Julka, Volčjak Iva, Gosar Iva, Paulus Marija, Zupan Kati, Mrak Helena, Klobučar Marija v Škofji Loki; Franc Gogala, Rudolf Hlebec, Viktor Kregar, Miloš Levičnik, Klun Janez, Kopač Janez, Jos. Podobnik, Janko Lavrič st., Hawlina Herbert v St. Vidu nad Ljubljano. Izžreban je bil Stanko Lampič.

Beseda ugankarjem.

Naj vam danes razložim nekatere črkovne uganke. Včasih berete ime istopisnica. To je uganka, kjer lahko bereš besedo ali cel stavek naprej ali pa od zadaj nazaj in dobiš isto besedo ali pa novo. Zgledi: oko, Tit, potop, Peter pa neče na pretep; lok — kol, osem — meso.

Zlogovnica je pa taka zastavica, kjer moraš iz posameznih zlogov sestaviti besede in jih potem urediti, kakor uganka zahteva, da dobiš iz posameznih črk ali tudi zlogov novo ime ali morebiti pregovor. Zgled: Iz zlogov e, ja, ko, ne, na, o, pi, rja, ro, tar, til, vec, vra, žen, žič napravi imena peterih slovenskih pisateljev in jih tako vrsti drugega pod drugega, da dobiš iz začetnih črk ime slovenskega pesnika. Ta imena so v naši uganki: Kopitar, Erjavec, Navratil, Janežič, Orožen. Če ta imena urediš tako, kakor uganka zahteva, jih moraš takole urediti: Janežič, Erjavec, Navratil, Kopitar, Orožen. Začetnice dajo ime Jenko.

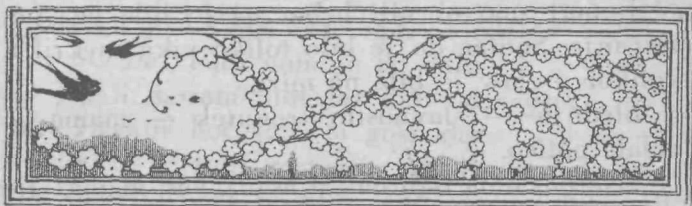
V izpreminjevalnici je pa treba črke in besede tako preurediti, da dobimo čisto nove besede. Zgled: Bara — raba, vrata — trava, drevo — vedro, napip — napis — pisan. Ali pa tudi takole: Pri vsaki besedi moramo gotovo število črk spremeniti, tako da spet dobimo nove besede. Zgled: moka — muka, muha — muza — mula itd. Potem pa moramo spet ravnati, kakor uganka od nas zahteva.

Skrite besede išči v starih, kjer se včasih zadnji zlog kake besede tako ujema z nekaterimi črkami nove besede, da lahko napraviš z njimi novo besedo. Imaš stavek: Pa stopiva do koč, kjer te gotovo že pričakujejo. Poišči v tem stavku štiri samostalnike! Da jih boš lažje našel, so tiskane tiste črke debeleje. Imaš: past, oko, ček, žep.

Spet se je oglasilo nekaj mladih prijateljev, s katerimi moram kratko pokramljati. G. D. R. D. K. Bomo objavili. Škoda za eno, ker je prepozno došla. — I. J. N. Križaljka je dosti dobra. Bo prišla na vrsto. — I. S. C. Žal mi je, da ti moram povedati: ta naloga je bila že nešteto-krat objavljena po raznih listih. Pa ne smeš biti jezna. Le še kaj pošlji!

— Z Bogom, prijatelj!

J. L.

Marija Kmetova:

Potica.

Za god dobi pri nas vsak svojo potico. In tudi Mejko jo je dobil. Že teden dni prej je govoril: »Da veš, mama, to mora biti čisto prava potica!«

»Kakšna pa?«

»Taka, kjer je vse notri: rozine, med, orehi, smetana in moka. Take nočem, da bi bila samo s smetano pomazana. Tisto ni prava potica.«

Vse smo si to dobro zapomnili.

Orehe je trl Mejko sam. Ko mu je pomagal Aljoša, starejši bratec, je neznansko pazil, da ni dal kakega jedrca v usta. In ko je Aljoša le ponagajal in si skrivoma polnil usta z jedrci, je Mejko zakričal, kakor da mu kdo glavo jemlje: »Pusti! Vse sneš! Aljoša! Ja, Aljoša!«

Pritekli smo pogledat.

»Se že spet ravсата! Si padel — teče kri — kaj pa je?«

»Aljoša mi je dva jedrca ukradel!«

»Dva! Prava reč! Za to ti ni treba kričati, kakor bi te iz kože devali!«

»O, seveda!« je hitel Mejko. »Dva! To je veliko. Kako bo pa potem potica majhna!«

Komaj smo obrnili hrbet — je bilo že spet kričanje. Sodim, da je bilo toliko vika in krika, kolikor orehov je bilo na mizi.

Slednjič — slavnostni trenutek — mama je delala potico.

»Da boš dala tudi cukra noter, veš, mama!« je poučeval Mejko. In dalje:

»Da ne pozabiš jajčkov! Dâ ne bo premalo moke! In mleka ne pozabi! Pa sneg bom jaz vtepal! Pa rozine — lepo jih potresi — lepo jih postavi v vrsto. Medu ne pozabi! Natančno, veš, mama, prav na-tanč-no ga razmaži.« In čez nekaj hipov:

»Si dala orehov? Si dala cukra? In da ne bo premalo moke? Veš, mama, pa orehov? In medu? Si že dala? Pa sneg sem vtepel — le poglej! Ne pozabi! Vse, prav vse mora biti notri! Da bo čisto prava potica, drugačne jaz ne maram!«

Skromen Mejko ni. Vsaj v besedah ne. Navsezadnje se potem že zadovolji z vsem, a ga je treba prej precej črno pogledati in precej povzdigniti glas, pa še z roko malo zamahniti.

Ko smo prišli s sprehoda, je dejal Mejko že koj pri vežnih vratih:

»Mm, kako diši! Po moji potici diši.«

Za kosilo jo je dobil. Svečano, kakor sam kralj Matjaž pod deveto goro, je sedel za mizo. Na tri in štiri kraje se mu je razpotegnil obraz, ko smo postavili predenj potico — na pladnju, na prtičku, pa celo, pa še nož zraven!

»Tako, Mejko,« je rekla mama, »zdaj jo pa imaš! Reži in jej, kolikor in kadar hočeš!« Ker je bil tudi atetov god, je imel tudi ata svojo potico. Mejko je pogledaval zdaj svojo zdaj atetovo in se poredno muzal.

»Ali jo bo ata čisto sam pojedel?«

»O ne! Tudi nam jo bo dal.«

»Ali moram tudi jaz dati od svoje?«

»Kakor hočeš; ti si gospodar.«

»Ata je tudi gospodar, pa jo da.«

»No? Torej bi bilo lepo, da jo daš tudi ti nam.«

»O ne! Ata lahko da, ko ni čisto prava, ko je samo smetanova. Moje je pa škoda.«

»Sram te bodi!« je pripomnil Aljoša. »Kakšen si! Vso boš sam pojedel.« In so se mu cedile sline ob pogledu na potico.

»Aljoši boš vendar kaj dal?« smo rekli.

»Saj ima atetovo. Moje je škoda, ko je toliko notri.«

»Pa jo boš le načel in sam jedel.«

»Ne bom je ne.«

In zares — gledal jo je in prav naskrivaj in na uho je zaprosil mamo za košček atetove potice. Aljoša pa je slišal.

»Ti grdun, ti! Atetu bi jo kradel, svojo pa gledal! Kar daj, brž jo daj!«

Ker je bil god, se ga nismo upali črno gledati in oštevati. Pa je vzela mama nož in rekla: »Razrezala ti jo bom, da se malo ohladi.«

»No, le daj!« je privolil Mejko.

»Pa morda smem malo pokusiti?«

»Ti že — drugi pa ne.«

»Pa vsaj sam jo pokusi!«

»Je škoda.«

»Kakšen skopuh je Mejko,« se je spet oglasil Aljoša. »Drugim bi jemal, svoje pa spravljal.«

»Tiho bodi,« se je razvnel Mejko.

»Ne bom ne!«

»Pa boš!«

»Požeruh si, skopuh, grd si!«

»Moj Bog, pa god je!« smo ju mirili.

Pa smo počasi in s težavo vendarle izmeknili Mejku koščke potice, in tudi on jo je pokusil.

»Le glejte,« je rekel Aljoša, »same rozine ven vrta.«

»Naj jih, saj so moje.«

»Kdo ti jih je pa kupil?«

»Čeprav, pa je moj god.«

»O, pogledjte! Atetovo potico jé, iz svoje pa rozine ven vrta!«

Zasmejali smo se, Mejko pa je bil užaljen.

»Nič, pa nič — še ne maram je ne, te potice!«

»Seveda, ko si že vso izvrtal!«

Spet bi se bil vnel boj, da nismo posegli vmes. Vse popoldne je nosil Mejko svojo potico s seboj. Kamor je sedel, pa je morala biti tudi potica z njim. Aljoši jo je vendarle dal nekaj koščkov in tudi nam h kavi.

»Pa reži na tenko,« je rekel, »da ne bo potice manj ko polovica.«

»Tako, da se bo Šmarna gora videla,« je pripomnil Aljoša.

»Naj se,« je rekel Mejko, »še Afrika!«

»Saj ti si afriška žirafa!« mu je zasolil Aljoša.

»Ti pa indijski slon!« se je odrezal Mejko. (Imata namreč slikanico živali.)

»Ti pa kljunasti ježek!« je urezal Aljoša.

»Ti pa deveteropasi pasavec!« spet Mejko.

»Ti pa hudobec!«

»Ti pa lenivec!«

»Kaj — lenivec? V šolo hodim, pa nisem lenivec,« se je raztogotil Aljoša in stisnil pesti.

»Pa si, pa si, pa si,« je jezljal Mejko urno, kakor samo on zna.

»Ti bom pa potico pojedel,« se je maščeval Aljoša in res zgrabil za potico.

»Pusti — pusti!«

Krik in jok. Konec: mama je prihitela, ju oštela (ker je bil god, ju ni kaznovala), in postavila potico na omaro.

Kmalu nato se je že smukal Mejko mimo nas:

»Saj bom priden.«

Nič nismo slišali.

»Saj bom priden. Pa moj god je.«

Seveda — god! — Vdali smo se in mu dali potico z omare.

Ta ljuba potica! Ves dan smo imeli opraviti z njo, ves dan je bila kamen spotike, ves dan povod za pregovarjanje, prepir, jezo, kavs in ravš. »Dobro, da ni vsak dan god,« smo se tolašili.

Zvečer je bilo še četrta potice — in postaviti smo jo morali k Mejkovi posteljici.

»Tako, da jo bom ponoči lahko videl, če se zbudim,« je ukazal Mejko.

Pa se čez čas oglasi Aljoša:

»Mejko, daš malo potice?«

»Ne, ne dam,« se je odločno odrezal Mejko. »Kar atovo jej!«

»Daj no, lepo te prosim!«

»Ne, ne dam!«

»Pa jo moraš dati!« je zahteval Aljoša.

»Ne dam, pa tiho bodi, saj ste mi jo že tako vso snedli.«

»Le čakaj,« je zagrozil Aljoša, »jutri, ko ne bo več tvoj god, te bom pa nabil!«

»Le,« je odvrnil Mejko. »Tebe bo pa ata. Če pa ata udari, pa bolj boli.«

Zaspala sta. Ko sem ju šla odevat, sem Mejku tiho zašepetala:

»Daš malo potice?«

Miže in že v spanju mi je srdito odvrnil:

»Nič!«

Tako je potica dočakala še jutra in pri zajtrku je je bilo konec.

Hvala Bogu!

Pokažejo se pa ob taki priliki otroci!

J. E. Bogomil:

Deset vprašanj.

9. Kam bi najrajši šli?

Majnik je v deželi v vsej svoji lepoti in krasoti.

Ljubi maj, krasni maj,
konec zime je sedaj!

Vi pa ugibate, kam bi šli na izlete? Mestni silite na deželo, z dežele pa v mesta. In ker bi radi veliko sveta videli, zato bi šli radi kdo ve kako daleč. Ljubljana in Bled, Kranj in Škofja Loka, Kamnik in Kamniška Bistrica, Novo mesto, Velike Lašče, Sveti Gregor, Kočevje, Maribor, Celje, Sveti Jošt in Šmarna gora, Sveti Primož in Sveti Kum, Ljubnik in Limbarska gora, Nova štifta, Trška gora in štajerski holmi ter gorice: vse to in še mnogo drugega je zdaj predmet vaših glasnih pogovorov in vaših skrivnih željâ. Na izlet, na izlet! Res, na izletih mnogo lepega vidite. Krasni spomini na izletne dni živé še leta in leta v vaših dušah; mnogo se take dni naučite, kar bo ostalo vse življenje vaša last. Na izlet, na izlet!

Mnogim je pa izlet že premalo. Sanjajo že o velikih mestih, ki jih bodo videli, o sinjem morju in z rakoplovom bi tudi že radi pohiteli do solnca, do lune, na zvezde. Kje je konec njih hrepenenja?

To je pa tudi res: o izletih sanjati in o tujini je lepo, a vselej in povsodi smo veseli, kadar slišimo besedo: Dom, domov! Prav isto, kar pravi pregovor: Ljubo doma, kdor ga ima. Kako nedopovedljivo bridko mora biti pri srcu tistemu, kdor mora govoriti s pesnikom:

Gorje, kdor nima doma,
kdor ni nikjer sam svoj gospod;
naj križem svet preroma,
saj vendar tujec je povsod.

Zdaj pa drugo vprašanje, ko se ravno menimo, kam bi najrajši šli. Kakšne obraze bi vi naredili, če bi vas kdo vprašal: »S kakšno ljubeznijo kaj hodite v šolo?«

Vemo: mnogo je takih, ki jih šola veseli in so jim vsake počitnice predolge; kar s srčnim hrepenenjem vsak dan prestopajo šolski prag in vsaka bolezen jim je dvakrat huda, če zaradi nje ne morejo v šolo.

Poznamo pa tudi take, ki se skoro vsako jutro kremžijo, ker morajo v šolo, in bi nič ne rekli, če bi se še danes vse šole podrle. Vendar nam je šola vsem potrebna. Kakšna škoda, če bi je ne bilo!

Prav z istim, če ne še z večjim veseljem, morate pa obiskovati tudi cerkev. Če je šola hiša, kjer se naučimo mnogo koristnega za življenje, je pa cerkev hiša, kjer se učimo prav živeti za drugo, posmrtno življenje. Zato naj ne bo nedelje in naj ne bo praznika, da ne bi radi pohiteli k nedeljski službi božji. »Veselil sem se v tem, ker so mi rekli: v hišo Gospodovo pojdemo,« radi ponavljajmo s pevcem iz stare zaveze.

Sosedov Janez pa nekaj trosi, da bo šel z mamo na božjo pot. Tudi božja pot je nekaj lepega. Prijetno je doma iti v cerkev, mikavno je pa tudi, če včasih obiščemo kako bolj ali manj oddaljeno Marijino ali kakšno drugo romarsko ali božjepotno cerkev. Včasih le! Vsako leto enkrat bo zadostovalo?

Tam okrog godu sv. Nikolaja vas pa najbolj vleče do vaših botrov in botric, do stricev in tet in kaj vemo, do kakšnih ljudi še. Čutite namreč, da bi se dobilo kaj dobrega, če bi šli sami »nastavit«. O, le pojdite

in z zvrhano mero se vrnite domov! Le to vam moramo povedati, da ne smete svojih dobrotnikov in znancev poznati zgolj takrat, kadar vam pravijo: »Na!«, ampak tudi, če so žalostni, bolni, v stiski. Ne hodite do njih samo takrat, ko obhajajo svoj god, da jim voščite srečo, ampak jim tudi radi pomagajte, kadar rabijo pomoči.

Ej, kaj nam je še prišlo na misel! Ali veste, da Dobnikarjev Francelj samo to govori in samo na to misli, da bo pokradel pri sosedu vse tiste hruške, tiste tam v kotu, ki so rumene kot maslo in sladke kot med? In da prav ta fant najrajši hodi otrokom nagajat, da najrajši postopa po vasi in draži mirne živali in ljudi? Veste, temu porednežu bi bilo pa dobro malo ušesa naviti. Za danes mu jih ne bomo. To vas pa prosimo in to od vas želimo, da nobeden izmed vas ne bi bil temu fantalinu podoben, ako hočete, da si ostanemo prijatelji.

Ali bo tako? — Bo! — Potem dobro!

Mirko Kunčič:

Maj je v deželi.

Zarja je vstala iz démantne postelje,
svetlo pogledala s holmca: ku-ku!
In sta pastir in škrjanček zajuckala
v sladkem zavzetju čez polje: »Juhu!«

Divno oblački so se razblesteli,
ko da so pravkar iz raja prišli.
Maj je v deželi... Še škratu od vzhičenja
trese se tolsti trebušček: hi, hi!

Nove so šolnčke ptički obuli,
nove nadele si kapice
rože v goščavi... Zaspirajte, murni!
Svatje gredo že na rajanje.

Murni že svirajo — hopsasa, rajsasa!
Ptički pojo, da nikoli tako.
Svatje-metuljčki pa rajajo, rajajo,
kot da najel jih je nekdo za to.

Mirko Kunčič:
Rajanje.

Ringa raja rajamo,
 majni smeh prodajamo;
 mila jera zorhan koš
 ga dobi za počen groš.

Ringa raja rajamo,
 škrateljčkom nagajamo,
 polžev god praznujemo,
 solnca se radujemo.

Ringa raja, pisan krog —
 osi na svatbo k ptičkam v log!
 Lep je naš mladostni sen,
 zlat je... Vija vaja — ven.

Fr. Ločniškar:
Naš bratec.

Kakor nočka
 temna očka,
 kakor posek
 mehek nosek,
 kot potička
 rožna lička,
 kakor lasek
 tenek glasek

mali bratec
 naš ima —
 pa ne damo
 ga za dva,
 pa ne damo
 ga za tri —
 njemu sličnih
 nič več ni.

Franc Kovač:

Koroški šolarji.

Vedno se veselim na prve šolske ure po veliki noči — v šolo pridejo tedaj pri nas začetniki. Sicer je treba imeti z njimi mnogo potrpljenja prva dva meseca, preden se nekoliko navadijo na šolski red in se vživijo v nove razmere, a človek spozna toliko otroške preprostosti in dobrosrčnosti, da se nehote domisli daljnih, prošlih let, ki se ne vrnejo več — izgubljenega raja otroške sreče in zadovoljnosti.

Pred poukom hodim po razredu sem in tja in opazujem nove obrazke, ki me začudeno ali boječe ogledujejo. Študiram njih obraze in sklepam iz njih na inteligenco in nadarjenost. Saj se duševne zmožnosti otrokove pokažejo že iz njegovega vedenja in iz kretenj, posebno pa še iz oči in z obraza.

Ko dam znamenje, tedaj učenci iz drugega oddelka, ki so že lansko leto hodili v šolo, vstanejo, da odmolimo. Tedaj začetniki, prvič v šoli, začudeno obsedijo in strmé gledajo okrog sebe. Za ta dan jih pustim, da se polagoma seznanijo s šolskim redom.

Treba se je najprej z njimi seznaniti, da dobijo pogum in zaupanje v učitelja. Vprašam vsakega posebej, kako mu je ime, kje je doma in sploh o stvareh, ki zanimajo otroka. Šele v poznejših urah pridemo polagoma na pouk.

Nekateri se znajo že bolj ali manj dobro prekrižati, drugi znajo celó že očenaš, nekateri pa še nič. Drugi spet — posebno deklice — gledajo boječe in sramežljivo: nikdar še niso prišli izza domačega krova med ljudi; drugi so pa prav pogumni.

Ljubka, rumenolasa deklica z rdečo pentljo v lasih me je že prvi dan pred šolo pogumno pozdravila: Dober dan! Sedi v prvi klopi na oglu, meni najbližje. Njo vprašam najprej, kako ji je ime.

»Mici.« In dvoje oči, modrih kot potočnice ob potoku, se radovedno ozre vame.

Pokažem vsem, kako se napravi križ: mnogi otroci to že znajo, pa vendar je treba še marsikaj popraviti.

»Pa še ti naredi križ, Mici!«

Mici me samo gleda, a ne da odgovora.

»Glej tako, Mici!« Mici odkima z glavo.

»Le mene poglej! Tako, vidiš!«

»Nočem.«

Treba je potrpljenja.

»Nak!« odkima odločno.

»O-o-o! Glej, tako!«

»Danes ne, drugobart!«

»Pa dobiš podobico. Vidiš jo!«

»Drugobart!«

»No, pa drugobart.« Pustim jo, naj se nekoliko navadi na šolo. Njena odločnost mi ugaja, gotovo bo v kratkem najboljša učenka v razredu.

Lini, njena sosedka, se v zadregi igra s predpasnikom in gléda v tla. Iz nje danes tudi nič ne spravim.

Obrnem se k dečkom. Franci je devetleten, a za svojo starost premajhne postave. Šele letos je začel hoditi v šolo. Ves zamazan in zanemarjen je revček, motnih in brezizraznih oči, ki mu begajo sem in tja, in vse njegovo vedenje kaže, da za šolo ne bo imel zanimanja. Kakor ni prikupljiva njegova vnanjost, tako tudi njegove duševne zmožnosti niso razvite. Franci je namreč sinek duševno omejene matere, dekleta, ki ima kopo otrok, za katere se pa ne briga mnogo. In zaslepljena mati mu daje celo pijačo. Zaostal bo revček telesno in duševno, siromak bo vse življenje.

»O, Franci, ali si ti tudi prišel v šolo?«

Pogleda me z mrtvimi očmi brez leska, brez mladostnega ognja in z odprtimi usti.

Ničesar še ne zna. Kdo naj ga pač uči? Mati je nesposobna za vzgojo otrok in mora trdo delati. Ali niso taki otroci pomilovanja vredni?

V tretji klopi sedi Motlej, ki je že lansko leto hodil v šolo. Ko opazi, da obračam vso pozornost na začetnike, začne skrivaj jesti kruh in klobaso. On že pozna šolski red, in zato ga je treba prijeti bolj ostro.

»Ne smeš jesti v šoli, Motlej; prinesi semkaj!«

Obirajoč se in počasnih korakov prinese na mizo svojo zalogo in začne jokati.

»Saj dobiš potem nazaj!«

Ondi spet v drugi klopi sedi deček razumnega obraza in pazljivo posluša. Obrnem se do njega in ga vprašam. On zna pa že vse molitve.

»O, ti si pa res priden, ker že toliko znaš. Kdo te je pa naučil?«

»Mama.«

Poleg prirojene nadarjenosti ima ta deček skrbne starše, kar je pač največja dobrota za otroka.

Tako hitro mine prva ura v začetku šolskega leta. Ko odhajam iz razreda, me že mnogo bolj pogumno gledajo otroška očesca. Svetlika se iz njih otroška preprostost in nedolžnost. Na misel mi pridejo Gospodove besede: »Ako ne boste kakor ta otrok, ne pojdete v nebeško kraljestvo.« Spomnim se svojih mladostnih dni, ko se mi je zdelo, da se mi smehlja ves svet. V šoli se trenutno vživim v ona leta otroške sreče in brezskrbnosti, ko sem užival zemeljski raj.

† Leopold Turšič:

Junak ob morju.

Čibi, čibi, rač, rač, rač,
kruh imam, a nič igrač;
čibe, račke, kruh vam dam,
pa se z vami poigram ...

Čibe kruhek pozobale, Tu ob bregu zdaj stojim,
vjeti pa se niso dale; luže — morja se bojim:
račke so mi brez zahvale Čibi, čibi, rač, rač, rač,
v lužo — morje odragljale. kruhka ni in ne igrač.

Črniški:

Dragi Marijini otroci!

V Indiji je poleg raznih vrst kač tudi tiger velik strah ljudi in živine. Mogoče ste to zver že videli v kaki menažeriji živo ali vsaj naslikano v knjigi živalstva? Znano je, kako je tiger krvoločan. V skoku napade svojo žrtev in ji najprej izpije kri.

Neki indijski misijonar se je vračal z več šolarji iz neke oddaljene krščanske občine domov. Noč je bila trda. Kar zagrmi skozi tišino pragozda grozno tuljenje. »Tiger, tiger!« zakriče vsi prestrašeni učenci. Pot je vodila skozi grmičevje. Zdelo se je, da se huda zver vedno bolj bliža. Niso storili popotniki še par korakov, in vnovič jih prestraši močno tigrovo tuljenje. Kar ostrmeli so strahu! Napenjali so ušesa in prisluškovali. Kar zaslišijo, kako šumi suho listje pod tigrovimi stopinjami.

Pagan, ki se je nahajal v tej družbi, je v silnem strahu obljubil, da bo zavrgel svoje malike in se dal krstiti, ako srečno ubeži nesreči. Misijonar je pa popolnoma zaupal v Boga in v pomoč Marije Device. Ukazal je svojim gojencem, naj zapojejo molitev »Češčena bodi, Kraljica«. Komaj je zadonelo skozi tiho noč sladko Marijino ime, že je obstal krvoločni tiger in utihnilo je njegovo tuljenje. Zbežal je.

Marija je rešila nje, ki so vanjo zaupali.

Srečni smo mi, Marijini otroci, ker imamo tako dobro nebeško mater. V vseh silah in potrebah nam pomaga s svojo mogočno roko. Posebno, kadar gre za

našo dušo, je pripravljena pomagati. Kličimo jo torej na pomoč! Hudobni duh, Marijin sovražnik, je tudi naš sovražnik, ki nam hoče škodovati. Sveti Peter ga primerja levu, bližnjemu sorodniku tigra, in pravi o njem: »Hudič, vaš zopernik, hodi okoli kakor rjoveč lev in išče, koga bo požrl.« (I. Petr. 5, 8.) V vojni s satanom bomo vedno zmagali, če bo Marija naša zaveznica.

Spominjam se neke slike. Mogoče ste jo tudi vi že videli, saj je precej razširjena. Majhen črnogorski deček drži v vsaki roki velik meč. Orožje je preveliko zanj, ne zna ga tudi še sukati. Za dečkom stoji star Črnogorec. Drži dečkovi roki in pomaga nevajenemu bojevniku rabiti orožje. Dečku nasproti pa stoji odrasel mož, ki z orožjem napada dečka. Okoli teh borcev sede drugi Črnogorci, gledajo boj in spodbujajo dečka na pogum in zmago.

Nič se vam ne sme zdeti čudno, da se že tako majhen deček uri v rabi orožja. Pomisliti morate, kako so se morali Črnogorci vojskovati proti Turkom za svobodo svoje domovine in za svojo sveto vero. Majhen narodič je moral kljubovati velikanski turški premoči.

Še hujši boj pa mora izvojevati vsak kristjan za svojo večno domovino, za sveta nebesa. Mladi prijatelji, ali znate v tej duhovni vojni rabiti orožje? Prosite Marijo, naj vam stoji na strani v vseh preskušnjah!

Kako primeren je za vsako skušnjava sledeči vzdihljaj: »O Gospa moja, o Mati moja, spomni se, da sem tvoj! Varuj me, brani me kakor svojo last in posest!« Obdarjen je ta zdihljaj z odpustkom 40 dni. Skušajmo ga ravno ta mesec večkrat porabiti!

V Rimu je živel deček, ki je močno ljubil Marijo. Videl je, kako težak boj ima bojevati z raznimi skušnjavami. Z velikim zaupanjem se je hotel vsega posvetiti Materi božji. Njegovo telo in duša naj bosta Mariji posvečena! Vsi čuti naj služijo le Mariji! Ona naj gospoduje čez njegove oči, da ne bodo nič napačnega radovoljno gledale! Ona naj varuje njegova ušesa pred poslušanjem pregrešnih govoric! Marija naj vlada čez njegova usta, da ne bodo govorile kaj pregrešnega! Ona naj čuje nad njegovimi mislimi, čustvi in željami.

Resno je zamislil deček svojo posvetitev. Črnilo se mu je zdelo manj pripravno, da bi ž njim spisal in podpisal to zaprisego svoji nebeški Kraljici. Ranil se je na roki, da je lahko s svojo krvjo spisal svojo posvetitev. In zapisal je ono molitev, ki jo za njim molijo milijoni in milijoni dečkov in deklic ob sprejemu v Marijin vrtec: »O Gospa moja, o Mati moja...«

Otroci Marijini! Četudi niste te svoje posvetitve ob sprejemu podpisali s krvjo, vendar ste jo gotovo molili pobožno in s svetim navdušenjem. Ponavljate jo vsak dan. Pazite, da je ne začnete malomarno, površno, razstreseno moliti! Če se je to doslej kdaj zgodilo, naj se več ne zgodi! Ta majnik hočemo vsi porabiti v to, da pogledamo, kako smo doslej to svojo posvetilno molitev vsak dan opravljali. Premisliti hočemo vsak zase in počasi posamezne besede te molitve in jo potem še lepše kakor doslej moliti.

Če vam ni zoprno, vam dam za majnik še eno nalogo: Mislite večkrat čez dan na Marijo in pozdravite jo s samo tema dvema besedama: »Češčena Marija!« Če ne večkrat, pa vsaj vsakokrat, ko slišite uro biti.

Dne 13. majnika začnemo šestnedeljsko Alojzijevo pobožnost.

Z ljubim Sinom slednji čas,
Marija blagoslavljaljaj vas!

Uganke, skrivalice in drugo.

Uganke.

Nima nog, pa je vendar največ na nogah. Kdo? (Podkev.)

Kdo ima tri pare čevljev, pa nobene noge? (Seženj.)

Le tako dolgo kaj velja, dokler ni plačano. Kdo? (Dolga.)

Kdo hodi v človeški obleki, pa ni človek? (Bolha.)

Kdo mora biti hud, da je dober? (Pes čuvalj.)

Bela njiva, črno seme, modra glava, ki ga seje. Kaj je to? (Pisanje.)

1. Številčna uganka.

(Krpanov.)

1. 11. 7. 8. — 2. 7. — 3. 2. 7. 4. — 15. 12. 4. 11.
12. — 6. 12. 15. — 6. 9. 10. 5. — 10. 4. 12. 1. 3.
— 14. 9. 2. 6. 5.

2. 3. 4. 5. 6. 12. 8. = rudnina,
2. 6. 9. 10. = neugodno čustvo,
1. 7. 1. 2. 5. = vrsta biškotov,
11. 12. 13. 12. = vdrtna,
14. 12. 15. = ptica.

Pravilna rešitev da znan pregovor.

2. Črkovnica.

a	b	e	k	l	o	s	u
a	e	e	k	l	o	s	v
a	e	i	l	m	r	s	v
a	e	i	l	o	r	š	ž

V navpičnih vrstah moraš dobiti sledeče pomene: Del hiše, orodje, majhna vas, kar rabiš pri pranju in pri umivanju, jed, moško krstno ime, tekoča voda, del hiše.

V debelo tiskanih kradrahtih dobiš ime znane živali.

3. Kraljeva pot.

to-	či	te-	le
maj	Cve-	so	vzcv-
pri-	sel	cvet-	nam
je	ne-	ke	in
na	ljo	pe-	so
raj	zem-	le	za-
in	pti-	čke	nam

Rešilci in imena rešilcev — ki se sprejemajo le tekom 10 dni po izidu lista in se objavljajo le imena onih rešilcev, ki bodo rešili vse zagonetke — v prihodnji številki.

Rešitve 8. številke:

1. Črkovna podobnica.

»Od vekov nad grobovi vlada — vstajenja nada.«

(Besede A. Medvedove.)

2. Posetnica.

Velikovec.

3. Črkovnica.

M
t o p
C e l j e
M a r i b o r
B r a z i l i j a
M o l i i n d e l a j
h u d o d e l e c
p o l e t j e
z e l j e
č a j
j